עין משפמ

גר מצוה

א א מיי פ"א מהלי נחלות הלי א סמג עשין זו טוש"ע ח"מ ס" רעו סעיף א:

רבינו גרשום

איידי דרויח החריץ ו' טפחים ממשכת עצמה בתוך

טפורים ממשכת עצמה בזון החריץ לאחריה וקופצת חוץ ל) סמוך לגדר ומשום הכי צריך בן חריץ עדיין שמעכב: איידי דקטין. ג' טפחים קיימא החיה

אשפתיה וקופצת לעבר אחפורות יקופבות יכבו אחר הלכך צריכי תרוייהו כדי שלא תקפוץ: הדרך עלך האומר לחבי עו בית כור

יש נוחלין. שנוחלין אחרים

והן עצמן מנחילין ממונם ליורשין: האב את הבנים. שהאב יורש

את הבנים. שהאב יורש את האבנים והבנים יורשין את האב ליתני הבנים יורשין את האב תחלה. משום דתרי טעמי איכא את האב חדא משום את האב חדא משום בפורענותא הוא שהבנים מתים בחיי אביהן והאב מתים בחיי אביהן והאב

יורשן שמנהג העולם שהבן יורש האב ולא האב את

לכאורה ל"ל וקופלת מחוץ ---- יכו" או דל"ל

ל) [נדרים ב: מיר ב.],
ב) [לעיל יד:], ג) בס"ח:
כדילפיטן בגמי, ד) [עי' לקמן
קיד: רשב"ם סד"ה אף],
ס"א אמיו,

הגהות הב"ח

(A) רשב"ם ד"ה ולא מנחילין וכו' ואי נמי גרסינן בני וכר וחי נתי גרסיק בני אחיות. נ"ב אבל לקמן בדף קיד ראש ע"ב פירש בע"א: (ב) תום' ד"ה האב וכר ולקמן נמי תבא ליה למנות: (ג) ד"ה ואחין וכר' היה יורש לבנו ועכשיו שאינו קיים הרי הוא יורש בקבר להנחיל לאחינו שהוא אחי אביו: (ז) בא"ד דנקט לה אגב:

מוסף תוספות

א. [ו]אמאי איצטריך למיתני הבנים את האב. למנ"ן, ב. נ"א: וכ"ת כיון . ראחי האב כתיבי בהדיא לא קתני והא אחיז דכתיבי לא קונה ההא אחרן זכחה: וקתני. ר"ן, ג. עיין נרמנ"ן דתמה א"כ למה כתב רחמנא אחי האב, ועי"ש מה שמתרן.

כדי שלא סהא חיה קופלת. על הגדר אינטריך חריץ ובן חריץ: ולעביד חרין. דהשתא נמי לא קפלה שהחרין מרחיקה מן הגדר: איידי דרווח. ששה טפחים נכנסת לתוכו ונמשכת מעט לאחוריה וקופלת: קיימא אשפתיה. החילונה: הכי גרסינן כמה בין חריך לבן חריך טפח. ומסקנא דברייתא הוא:

הדרן עלך בית כור

רש. קרובים שנוחלין את קרוביהם כשמתים וגם אם הם מתים מנחילין להם את ממונם דהיינו ששניהם נוחלין זה את זה. והאי דלא קתני יש נוחלין זה את זה היינו משום דבעי למיתני סיפא נוחלין ולא מנחילין תנא נמי רישא נוחלין ומנחילין: ויש שנוחלין. את קרוביהם אבל אם ימותו הם אין מנחילין לאותן קרובים שהן מורישיהן: מנחילין ולח נוחלין. הם אותם דאמרו בהו נוחלין ולא מנחילין מכלל דאינך שאלו נוחלין אותם ולא מנחילין להן מיקרו מנחילין ולא נוחלין. ובגמ' [קיד:] מפרש למאי אינטריכו הנך תרי בבי דהא חדא נפחא מכלל חבירתה: האב. נוחל את הבנים וגם מנחיל להם וכגון שאין לאותן הבנים זרע אז נוחל אותן האב אבל אם יש להם בנים הם קודמין לוקנס כדמפרש בגמ' [ע"ב]: והבנים את החב. נוחלין ומנחילין: והחחין מן

האב. כגון ראובן ויוסף בני יעקב אע"פ שהן מלאה ומרחל יורשים זה את זה בשביל שהן אחין וכגון שמת יעקב אביהן אבל אם יעקב קיים הוא קודם וכגון שאין להם בנים. ודוקא אחין מן האב דמשפחת אב קרויה משפחה כדילפינן כו'ם [קט:]: האיש נוחל את אמו. אבל לא מנחיל שהרי קרובי האב יורשין אותו דמשפחת אם אינה קרויה משפחה [שם]: והאיש את אשתו. נוחל אותה כדנפקא לן בגמ' [קיא:]: ה"ג בסדר המשנה ובני אחיום נוחלין ולא מנחילין. דבן נוחל את אחות אמו שהרי הוא בא מכם האם ואילו מתה דודתו בחיי אמו יורשתה וגם הוא יורש את אמו נמצא שבאו לידו נכסי דודתו: ולא מנחילין. דכשמת הבן אינו מנחיל לאחות אמו אלא לקרובי אביו דמשפחת אם אינה קרויה משפחה ועוד דאחות אמו היאך תירשנו הלא היא באה מכח אחותה שהיא אמו של זה ולא האם יכולה ליורשו כדאמרן האיש את אמו נוחל ולא מנחיל קל וחומר שהיא לא תירש את בן אחותה. ובאחיות מן האב מיירי אבל אחיות מן האם אין נכדה בן אחותה יורש אותה דממשפחת אם הוא. ל"א ובני אחות בני אחותו של ראובן כגון בני דינה נוחלין אותו שהרי דינה יורשת את ראובן אחיה ובניה באין מכחה אבל לא מנחילין לראובן שהרי ראובן מכח אחותו דינה בא לירש אותן והלא דינה עלמה אין יורשתן כדאמרן דהאם אינה נוחלת את בנה אלא קרובי בעלה של דינה יורשין את בניה דמשפחת אב יורשת ולא משפחת אם. וזה נראה בעיני משום דקתני סיפא האשה את בנה והאשה את בעלה ואחי האם מנחילין ולא נוחלין וכל הנך תלתא שמעינן להו מהנך חלת דהך בבא דנוחלין ולא מנחילין כדאמרינן בגמ' [קיד:] דהיינו הך דקפריך בגמ' דאחי האם היינו דבני אחות והלכך גרסי׳ בני אחות דהיינו נמי דאחי האם מנחילין את בן אחותם ולא נוחלין. ואי נמי גרסינן בני אחיות א איכא לפרושי בבני אחיות כלומר בני אחיותיו של אדם נוחלין אוחו אבל לא

כדי שלא תהא חיה קופצת ולעביד חריץ קיימא ולא לעביד בן חריץ איידי דרווח בגויה וקפצה ולעביד בן חריץ ולא לעביד חריץ איידי דקמין קיימא אשפתיה וקפצה וכמה בין חריץ לבן חריץ מפח:

הדרן עלך בית כור

יש נוחלין ומנחילין ויש נוחלין ולא מנחילין מנחילין ולא נוחלין לא נוחלין ולא מנחילין ואלו נוחלין ומנחילין "האב את הבנים והבנים את האב והאחין מן האב נוחלין ומנחילין האיש את אמו והאיש את אשתו ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין האשה את בניה והאשה את בעלה ואחי האם מנחילין ולא נוחלין והאחין מן האם לא נוחלין ולא מנחילין: גבו' מאי שנא דקתני האב את הבנים ברישא ליתני הבנים את האב ברישא חדא ידאתחולי בפורענותא לא מתחלינן

מנחילין דהוא אינו יורשן: האשה את בניה והאשה את בעלה כו'. בגמ' נשםן פריך דהיינו נמי הך בבא דנוחלין ולא מנחילין דמההיא שמעינן לה דהיינו הך: לא נוחלין ולא מנחילין. זה לזה אלא קרובי אביו של זה ואביו של זה יורשין אותו. וכל הנך קרובים דקתני שיורשים זה את זה הנ"מ כשאין קרוב למת יותר מזה. גם הנהו קרובים דקתני בהן לא נוחלין ולא מנחילין כגון קרובים שמלד האם הני מילי שיש קרובים מלד האב היורשין אותו וקרובים לו יותר מקרובי האם ואע"פ שגם אמו ממשפחת אביו אבל אם אמו קרובה לו מלד משפחת אביו ואין לו קרוב מאביו שקרוב לו כמו אמו אז האם יורשת את הבן ואם אין האם בחיים קרובי האם יורשין אותו דהוי ליה משפחת אב דמכח קורבת אביו באין ליורשו כגון ראובן שנשא סרח בת אשר וילדה לו נפתלי ומת נפתלי בלא בנים הרי ראובן אביו יורשו ואם אין לו אב ונסמם את נחלמו לאחיו של נפסלי ואם אין לו אחין ונסמם נחלמו לאחי אביו דהיינו אשר אבי אמו ואם אין לו אחין לאביו דאין אשר קיים ונתחם את נחלתו לקרוב אליו נמצאת סרח דהיינו בני אשר או בנות אשר אם אין לו בנים דהיינו סרח יורשת את בנה: גבו׳ מאי שנא דחני. ברישא דמתני׳ האב נוחל את הבן ומנחיל והלא בעת שנוחל האב לבנו נמלא שמת הבן בחיי האב ולא הניח הבן ההוא זרע ליורשו לפיכך אביו יורשו וזו קללה היא כשאדם מת בלא בנים וגם כשהאב רואה במיחת בנו והיה לו לחנא דמתניתין לפתוח הבן נוחל את האב שזה ברכה שימות האב ויקברנו בנו כדכתיב (בראשית מו) ויוסף ישית ידו על עיניך הבטיחו שיקברהו בנו:

אייתר למידק בנים ולא בנות אית לן למימר דכולהו בנים דמתני׳ דוקא ולא בנות לקדום: [אחין מן האב. הקשה ר"י אמאי לא קתני אחי האב נוחלין ומנחילין שהן כתובין נמי בפרשה ב ותירך משום דאחי האב וכל שאר אב נפקי מהנך האב את הבנים והבנים את האב והאחין מן האב דכיון שנודע שהבנים תני אחי האב תו לא הוה לריך למיתני אחי האם דמכלל אחי האב שמעינן להו ועוד דלא שייך למיחני אגב אחי האם דהיא גופה משנה דלא לריכא היא כדדייקינן בגמ' דהיינו בני אחות: ירול

לש נוחדין. ואדו נוחדין ומנחידין. איכא דוכתי דנקיט אדסליק

מפרש לה: האב את הבנים והבנים את האב. מימה והאב את

הבנים היינו בנים את האב שאם האב נוחל את בנו אם כן בנו מנחילו

מיניה ואיכא אדפתח ביה ובמס' נדרים (דף ב:)

ואם הוא מנחיל לבנו א״כ בנו ד׳ נוחלו א

ואור"י דאייתר למידק מיניה בנים

ולא בנות אע"ג דקתני לה בהדיא

בסמוך מכל מקום תנא ליה הכא אגב

אורחיה ולקמן נמי (כ) תניא למנות

סדר נחלות וכן משמע בגמ' דקאמר

הבנים את האב מנלן אמר קרא ובן

אין לו הא יש לו בן בן קודם לבת

משמע דמתני' לאקדומי בן לבת

אינטריך אבל מרישא דקתני האב את

הבנים ליכא למידק הכי דהאב מנחיל

בנים ולה בנות דהה לה מייתר והם

תאמר דקתני בני אחיות ודייק בגמ׳

עלה ולא בנות אחיות אע"ג דלא

מייתר ומתוך כך לריך לומר דמתני׳ איני יודע מי שנאה לימא דבנים לאו

דוקא אלא הוא הדין בנות ואתיא שפיר

כרבי זכריה בן הקלב אע"ג דתנא

בגמ׳ בני אחיות ולא בנות אחיות [יש]

לומר דברייתה פליגה המתניתין ויודע

מי שנאה ואור"י דקים ליה דברייתא

נשנית על המשנה לפיכך דייק מינה

ועוד אומר ר"י דכיון דבנים את האב

קודמין ואחר הבנים האב ואחר האב אחין הרי אחי האב נפקי מכלל זה על ידי משמוש דאם היה האב קיים היה יורש (ג) ועכשיו שאינו קיים הרי הוא יורש בקבר להנחיל לבנו שהוא (אחי אביו) של ממ ומשמוש שמעינן מדתנן בסמוך בני אחות שמנחילה בקבר נכסי אחיה לבנה ג וא"ת אם כן אחין מן האב נמי לא ליתני דשמעינו ליה מהאב את הבנים על ידי משמוש נחלה שהאב יורש את בנו להנחיל לשאר בניו הקיימין שהן אחי המת ויש לומר דנקט (ד) אגב דבעי למיתני אחים מן האם לא נוחלין ולא מנחילין דההוא איצטריך למיתני אע"ג דתנא האשה אינה נוחלת את בנה סד"א נהי דאינו יורש אחיו מן האם מכח אמו מכח אח הוה אמינא דיורש דכתיב ונתתם את נחלתו לאחיו לא שנא מן האב ולא שנא מן האם וכי תימא דמכל מקום לא אינטריך למיתני דשמעי' מרישא דקתני אחין מן האב דוקא ולא אחין מן האם אילטריך דהוה אמינא אחין מן האב לרבותא נקט אף על פי שאין כל כך ודאין כמו אחין מן האם ואם תאמר אם כן אחי האב נמי ליתני אגב אחי האם דסיפא ויש לומר דאי הוי

וקופלת מחריץ על הגדר. ב) נראה דל"ל דאתחולי בפורענותא לא מתחלינן דהאבאת הבנים פורענותא הוא שהבנים וכו".